

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Приймальною комісією
Протокол №2 від 15.05.2026 р.

Голова приймальної комісії ХДАК,
Голова Комісії з реорганізації ХДАК

Наталія ГОВОРУХІНА

**ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ІСПИТУ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ
В13 «Бібліотечна, інформаційна та архівна справа»**

для вступу на навчання для здобуття
освітньо-наукового ступеня доктора філософії
зі спеціальності В13 «Бібліотечна, інформаційна та архівна справа»
на основі здобутого ступеня магістра
або освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста (НРК7)

Освітньо-наукова програма «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Відповідно до Правил прийому на навчання для здобуття вищої освіти в Харківській державній академії культури у 2026 році, затверджених рішенням вченої ради ХДАК (протокол №9 від 28.04.2026 року) обов'язковим вступним випробуванням для прийому на навчання для здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії на основі ступеня магістра або освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста (НРК7) за спеціальністю В13 «Бібліотечна, інформаційна та архівна справа» є вступний іспит зі спеціальності.

Вступний іспит із спеціальності - форма вступного випробування, що передбачає оцінювання здобутих раніше компетентностей (результатів навчання) в обсязі стандарту вищої освіти другого (магістерського) рівня з відповідної спеціальності, необхідних для опанування освітньої програми третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.

Програма вступного іспиту зі спеціальності В13 «Бібліотечна, інформаційна та архівна справа» призначена для оцінювання рівня загальнотеоретичної та професійної підготовки вступників з бібліотечної, інформаційної та архівної справи; знань з теорії інформації, історії та теорії бібліотечно-бібліографічної справи; розробки періодизації становлення і розвитку інформатики, бібліотекознавства, бібліографознавства, архівознавства як наукових дисциплін; трансформаційного розвитку інформаційних центрів, архівів, бібліотек та споріднених документально-комунікаційних структур; особливості становлення та функціонування інформаційної галузі, формування її основних підсистем і напрямів діяльності; завдання міжнародного співробітництва України в галузі обміну інформацією в умовах глобалізації комунікаційного простору.

Вступник має знати основні наукові школи та персоналії в бібліотекознавстві, бібліографознавстві, архівознавстві; сучасні тенденції розвитку бібліотечно-інформаційної та архівної освіти, підготовки кадрів для документально-комунікаційних установ в Україні та за кордоном.

Вступний іспит зі спеціальності В13 «Бібліотечна, інформаційна та архівна справа» проводиться в очному форматі із записом на дві камери (з метою забезпечення прозорості, об'єктивності та дотримання академічної доброчесності), з подальшим оприлюдненням запису вступного випробування на вебсайті ХДАК впродовж трьох днів після оприлюднення оцінок вступників та зберігається на ньому у відкритому доступі протягом одного року у вигляді активного інтернет-посилання. Зазначене інтернети-посилання також вноситься до ЄДЕБО. Для визначених Правилами прийому на навчання для здобуття вищої освіти в ХДАК у 2026 році категорій вступників допускається використання дистанційно-синхронного формату із обов'язковим записом вступного випробування на дві камери. Відеозаписи деяких категорій вступників відповідно до Правил прийому на навчання для здобуття вищої освіти в ХДАК у 2026 році не оприлюднюються, але зберігаються в приймальній комісії.

Форма проведення вступного іспиту зі спеціальності В13 «Бібліотечна, інформаційна та архівна справа» - усна співбесіда за запропонованими питаннями, вичерпний перелік яких наведено у розділі 2.

Вступник отримує два випадкові питання з зазначеного переліку.

Час на підготовку - до 20 хвилин.

Час на відповіді - до 10 хвилин.

2. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ВСТУПНОГО ІСПИТУ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

1. Сутність і визначення інформації: атрибутивний і функціональний підходи.
2. Соціальна інформація як найвищий тип інформації: особливості, проблеми класифікації, масиви та потоки.
3. Інформаційні ресурси як джерело інноваційних перетворень у суспільстві.
4. Інформаційний ринок: загальна характеристика та особливості.
5. Феномен та основні характеристики інформаційного суспільства.
6. Формування цифрового простору інформаційного суспільства.
7. Інформаційна культура суспільства та особистості: мета, рівні, завдання.
8. Концепція суспільства знань.
9. Поняття, основні складові інформаційної інфраструктури суспільства.
10. Етапи становлення інформаційно-комунікаційних каналів: виникнення мови, писемності, книгодрукування, електричних комунікаційних засобів (радіо, телефон, телеграф, телевізор, персональний комп'ютер); електронних комунікаційних мереж, інтелектуальних інформаційних технологій.
11. Документальна комунікація як домінанта розвитку бібліотечної, бібліографічної, інформаційної та архівної діяльності.
12. Система соціальних комунікацій: архіви, бібліотеки, музеї, бібліографічні служби, видавництва, книжкова торгівля, ЗМІ тощо.
13. Бібліотечний соціально-комунікаційний інститут: структура, функції, технології.
14. Архівний соціально-комунікаційний інститут: структура, функції, технології.
15. Некумулятивні інформаційно-комунікаційні інститути (освіта, ЗМІ, культурно-дозвіллієві структури, книговидавництва, книжкова торгівля).
16. Бібліотечно-інформаційна діяльність як інфраструктурна галузь.
17. Бібліотечно-інформаційне виробництво: структура та інноваційні механізми розвитку.
18. Формування системи виробництва інформаційних продуктів і послуг.
19. Підсистема науково-технічної інформації.
20. Інформаційні системи, мережі, технології.
21. Бази даних: визначення, типологія, етапи розробки.
22. Інформаційні мережі: функції, призначення, класифікація.

23. Універсальні засоби пошуку інформації в Інтернет: класифікація, методика застосування.
24. Електронний архів: принципи організації та структура.
25. Прикладні інформаційно-комунікаційні технології (зв'язки з громадськістю, реклама, іміджмейкінг, бізнес-комунікації тощо).
26. Теорія документа як засобу передачі інформації: проблема класифікації, функції, етапи розвитку.
27. Бібліотекознавство як наука про бібліотечну сферу діяльності: генезис об'єкта і предмета, структура, міждисциплінарні зв'язки, основні парадигми розвитку.
28. Методична робота бібліотек як управління інноваціями: методичні центри, функції методичної діяльності, Основні форми організації методичної роботи.
29. Управління бібліотечною діяльністю в Україні: об'єкти, суб'єкти, мета та механізми.
30. Законодавча база управління діяльністю бібліотек України.
31. Бібліотека як суб'єкт ринку інформаційних продуктів та послуг.
32. Маркетингова діяльність бібліотек.
33. Система бібліотечного обслуговування користувачів: види та форми обслуговування. Особливості індивідуального, групового, масового обслуговування.
34. Електронна бібліотека: визначення, структура, технології створення.
35. Автоматизовані бібліотечно-інформаційні системи: визначення, види, функціональні підсистеми.
36. Аналітико-синтетична обробка документів у бібліотечній, бібліографічній, видавничій, науково-інформаційній, архівній діяльності.
37. Бібліографічна діяльність: цілі, суб'єкти, об'єкти, процеси, засоби, результати.
38. Основні концепції бібліографії: документографічна, книгознавча, діяльнісна, когнітографічна, інформографічна, культурологічна, комунікаційна.
39. Бібліографічне обслуговування як процес доведення бібліографічної інформації до споживача: основні види, трансформація в умовах цифровізації.
40. Характеристика діяльності універсальних центрів системи НТІ: Книжкової палати України, Український інститут науково-технічної експертизи та інформації (УкрІНТЕІ).
41. Основні напрямки роботи провідних багатогалузевих центрів країни: Державної науково-технічної бібліотеки (ДНТБ) України, Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського (НБУВ), Харківської державної наукової бібліотеки (ХДНБ) ім. В.Г. Короленка.
42. Галузеві бібліографічні ресурси: визначення, типологія, особливості розвитку.
43. Архівознавство як наука: об'єкт, предмет, структура, методи, зв'язки зі спорідненими дисциплінами.
44. Цифровізація архівної справи.

45. Правові засади регулювання інформаційної та архівної сфери.
46. Міжнародне співробітництво в бібліотечній, інформаційній та архівній справі.
47. Кадровий потенціал бібліотечних, інформаційних та архівних установ України.
48. Система професійної підготовки кадрів в бібліотечній, інформаційній та архівній справі.
49. Підвищення кваліфікації інформаційно-бібліотечних та архівних кадрів в Україні.
50. Організація наукових досліджень з інформаційної, бібліотечної та архівної справи в Україні.

3. СТРУКТУРА ОЦІНКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ ВСТУПНИКІВ

Екзаменаційна комісія оцінює відповідь вступника на кожне запитання за 100-бальною шкалою. Загальний бал іспиту зі спеціальності формується шляхом підсумовування балів, установлених за відповідь на кожне питання. Підсумкова оцінка за результатами вступного іспиту зі спеціальності виставляється за 200-бальною шкалою.

Деталізація критеріїв оцінювання відповіді вступника на кожне питання наведена у таблиці 1.

Таблиця 1. Критерії оцінювання відповіді вступника на кожне питання вступного іспиту зі спеціальності

Кількість балів	Загальна характеристика відповіді вступника н питання
Високий рівень 90-100 балів	Вступник демонструє системні знання з питань програми, глибоке розуміння теорії бібліотекознавства, архівознавства та інформаційних наук. Вільно володіє термінологічним апаратом та демонструє аналітичне мислення, здатність до міждисциплінарного аналізу актуальних питань. Впевнено і аргументовано відповідає на запитання співбесіди. Логічні і послідовні відповіді свідчать про високий рівень володіння матеріалом.
Достатній рівень 83-89 балів	Вступник демонструє добре розуміння основних відомостей з теорії та історії бібліотекознавства, архівознавства та інформаційних наук. Добре володіє термінологічним апаратом та має базові знання з основних тем. Знайомий із сучасними науковими підходами та концепціями, проте відповіді не повністю розгорнуті та потребують уточнення.
Середній рівень 75-84 бали	Відповідь вступника свідчить про слабе розуміння теоретичних основ бібліотекознавства, архівознавства та інформаційних наук. Знання тем фрагментарне з обмеженим використанням фахової термінології. Під час співбесіди відповідає на запитання частково, відповіді є неповними або

Кількість балів	Загальна характеристика відповіді вступника н питання
	не логічними.
Низький рівень 70-74 бали	Вступник демонструє відсутність системних теоретичних знань з обраного фаху, слабо орієнтується в сучасних наукових підходах і не може пояснити базові термінологічні поняття. Виклад матеріалу непослідовний, узагальнення та інтерпретація відсутні.
Недостатній рівень 0-69 балів	Вступник не дає вірну відповідь на запитання. Відповіді поверхневі, демонструють незнання базових понять предметної галузі. Не дає відповідей на додаткові запитання. Виявляє брак логічного мислення та здатності послідовно викладати інформацію

Вступники, які отримали на вступному іспиті зі спеціальності незадовільну оцінку (нижче 140 балів), до участі в конкурсі щодо зарахування для здобуття вищої освіти не допускаються.

4. СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. ДСТУ 5034:2008. Інформація та документація. Науково-інформаційна діяльність. Терміни та визначення понять : вид. офіц. – Введено вперше ; чинний від 2009–01–01. Київ : Держспоживстандарт України, 2009. III, 38 с. (Національний стандарт України).
2. ДСТУ 7448:2013. Інформація та документація. Бібліотечно-інформаційна діяльність. Терміни та визначення понять : вид. офіц. Введено вперше (зі скасуванням в Україні ГОСТ 7.26–80) ; чинний від 2014–07–01. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. III, 41 с. (Національний стандарт України).
3. ДСТУ ISO 5127:2018. Інформація та документація. База та словник термінів (ISO 5127:2017, IDT). На заміну ДСТУ ISO 5127:2007 ; чинний від 2019–01–01. URL: http://uas.gov.ua/poslugi/prydbaty_normatyvnyi_dokument/
4. ДСТУ 7157:2010 Видання електронні: Основні види та вихідні відомості. Чинний від 2010–07–01. Київ : Держспоживстандарт України, 2010. 14 с.
5. ДСТУ ISO 26324:2018. Інформація та документація. Система цифрової ідентифікації об'єктів (ISO 26324:2012, IDT). Введено вперше ; чинний від 2019–01–01. URL: http://uas.gov.ua/poslugi/prydbaty_normatyvnyi_dokument/
6. ДСТУ 3582:2013. Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ) : вид. офіц. На заміну ДСТУ 3582–97 ; чинний від 2014–01–01. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. III, 15 с. (Національний стандарт України).
7. Ільганаєва В.О. Соціальні комунікації : словник-довідник. Київ :

Видавництво Ліра-К, 2022. 328 с.

8. Мар'їна О. Ю. Бібліотека в цифровому просторі : монографія. Харків : ХДАК, 2017. 326 с.
9. Шейко В.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник / В.М. Шейко, Н.М. Кушнарєнко. 6-те вид., перероб. і доп. Київ : Знання, 2008. 310 с.
10. Шейко В. М. Культурологічні та мистецькознавчі дослідження: теорія і методологія : навч. посіб. / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко. Харків : ХДАК, 2020. 338 с.

11. Додаткова

1. Булах Т. Д. Рекламна комунікація в книжковій галузі : монографія. Харків : ХДАК, 2017. 232 с.
2. Воскобойнікова-Гузєва О. В. Стратегії розвитку бібліотечно-інформаційної сфери України: генезис, концепції, модернізація : монографія. Київ, 2014. 368 с.
3. Воскобойнікова-Гузєва О. В. Бібліотечний соціальний інститут у першій чверті ХХІ століття: історичні та соціокультурні чинники розвитку // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. 2020. № 1. С. 4–15.
4. Давидова І. О. Бібліотечне виробництво в інформаційному суспільстві : монографія. Харків : ХДАК, 2005. 295 с.
5. Давидова І.О., Мар'їна О. Ю., Кобєлев О. М. Державна науково-технічна бібліотека України як ключовий суб'єкт імплементації політики відкритої науки // Вісник ХДАК. 2024. № 66. С. 7-16.
6. Давидова І. О., Мар'їна О. Ю. Розвиток цифрових компетентностей студентів бібліотечних спеціальностей // Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук. 2020. № 6 С. 97-104. URL: <http://librinfosciences.knukim.edu.ua/article/view/218614>
7. Давидова І. О., Мар'їна О. Ю. Сучасний стан цифрової модернізації бібліотек України // Молодий вчений. 2018. № 11. С. 1001-1005. (URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/11/230.pdf>)
8. Davydova, I. O., & Marina, O. Y. (2023). Cognitive Model of Library Management in Crisis Conditions. University Library at a New Stage of Social Communications Development. Conference Proceedings, (8), 31–37. https://doi.org/10.15802/unilib/2023_292969
9. Davydova, I., Marina, O., Marin, S., Peleshchyshyn, A. Webometric Analysis of National Libraries Websites // 2nd International Workshop on Control, Optimisation and Analytical Processing of Social Networks (COAPSN-2020), Lviv, Ukraine, May 21, 2020. Lviv, 2020. P. 165-176. URL: <http://ceur-ws.org/Vol-2616/paper14.pdf>
10. Дубровіна Л. А. Бібліотечна справа в Україні в ХХ столітті / Л. А. Дубровіна, О. С. Онищенко ; Нац. акад. наук України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т рукопису. Київ, 2009. 530 с.
11. Ільганаєва В. О. Теорія соціальних комунікацій на шляху фундаменталізації медіа-знання // Соціальні комунікації: результати досліджень – 2013 : колективна монографія за ред. О. М. Холода. Київ: КиМУ, 2014 . С. 5–43.

12. Ільганаєва В. Інтегральна концептуалізація як шлях до розкриття сутності соціальної комунікації // Вісник Книжкової палати. 2019. № 5. С. 14–17. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkp_2019_5_5
13. Ківшар Т. Український книжковий рух як історичне явище (1917-1923) : моногр. Київ : Логос, 1996. 340 с.
14. Кобелєв О. М. Інформаційна аналітика в структурі бібліотечної діяльності в Україні : монографія. Харків : ХДАК, 2012. 245 с.
15. Кобелєв О. М. Бібліотека в епоху цифрових трансформацій // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. 2020. №3. С. 74–78.
16. Kobieliiev, O. M., Karpenko, O. O., & Kolesnykova, T. O. (2023). Scientific Achievements of the Leader of Modern Ukrainian Librarianship V. Ilhanaieva: Bio-bibliometric Analysis. University Library at a New Stage of Social Communications Development. Conference Proceedings, (8), 226–236. DOI: https://doi.org/10.15802/unilib/2023_293963
17. Корнейчик І. І. Історія української бібліографії. Дожовтневий період : нариси / І. І. Корнейчик. Харків : Кн. палата України, 1971. 374 с.
18. Коржик Н. А. Цифрові архіви України: стан, проблеми, перспективи // Вісник Кн. палати, 2022. № 4 С. 35–39.
19. Кушнарєнко Н. М. Бібліотечне краєзнавство : підручник. Київ : Знання, 2007. 502 с.
20. Кушнарєнко Н. М. Наукова обробка документів : підручник / Н. М. Кушнарєнко, В. К. Удалова. Київ : Знання, 2006. 334 с.
21. Libraries of Pedagogical Institutions of Higher Education on Social Media / Anna Shelestova, Alla Solianyuk, Nadiia Bachynska, Tetyana Novalska, Oleksii Kobieliiev // Amazonia Investiga. 2021. Vol. 10, Iss. 47. P. 197–206. <https://doi.org/10.34069/AI/2021.47.11.20>
22. Маркова В. А. Книга в соціально-комунікативному просторі: минуле, сучасне, майбутнє : монографія. Харків : ХДАК, 2010. 251 с.
23. Мар'їна О. Ю. Веб-орієнтована концепція розвитку бібліотек в контексті еволюції веб-технологій // Вісник Книжкової палати. 2016. № 10. С. 24–27. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkp_2016_10_8
24. Мар'їна О. Бібліотека в медіапросторі сучасності // Вісник Книжкової палати. 2016. № 3. С. 17–20. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkp_2016_3_7
25. Organizational structures for preserving documentary monuments in the leading libraries of Ukraine / Losiieyskyi I., Kobieliiev O., Shcherban A., Solianyuk A., Karpenko O. // Amazonia Investiga : revista / Univ. Amazonia. Florence, Colombia. 2022. Vol. 11, Iss. 54. P. 327–338. URL: <https://amazoniainvestiga.info/index.php/amazonia/article/view/2065/2779>. <https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:000868620700031>
26. 100-річчя вищої бібліотечної освіти в Україні : монографія / [авт. кол.: Н. Бабкова, В. Варєнко, О. Григорєвська та ін.] ; під наук. ред. А. Соляник. Харків : ХДАК, 2025. 284 с.
27. Сєрбїн О. О. Бібліотечно-бібліографічні класифікації: історична еволюція та сучасні тенденції розвитку : монографія. Київ : НБУВ, 2009. 138 с.
28. Соляник А. А. Система документопостачання бібліотечних фондів:

- закономірності розвитку : монографія. Харків : ХДАК, 2005. 229 с.
29. Solianyuk A., Shelestova A., Korzhyk N., Borysova A. (2024). Mediatization as a Fundamental Communication Strategy of University Libraries in Kharkiv. University Library at a New Stage of Social Communications Development. Conference Proceedings, (9), 23–46. <https://doi.org/10.15802/u>
  30. Тимошик М. С. Історія видавничої справи : підручник. Київ : Наша культура і наука, 2007. 495 с.
  31. Швецова-Водка Г. М. Вступ до бібліографознавства : навч. посіб. Київ : Кондор, 2004. 217 с.
  32. Швецова-Водка Г. М. Загальне бібліографознавство : навч.-метод. посіб. Рівне, 2003. 165 с.
  33. Шемаєва Г. В. Електронні ресурси бібліотек України в системі наукових комунікацій : монографія. Харків : ХДАК, 2008. 288 с.
  34. Yuvaraj, M. (2020). Cloud Computing in Libraries: Concepts, Tools and Practical Approaches. Walter de Gruyter GmbH & Co KG. 257 p.